

og at det altsaa er en gammel bekjendt Post, der indeholder en Anskuelse, som Folkethinget har vedkjendt sig, men jeg vil dog sige, at den, saaledes som den nu her igjen staaer opført, vil faae lidt mere end formel Betydning, idet den nemlig kommer til at staae som en Støtte for et Forslag, der ved et andet Lovforslag er stillet angaaende samme Punkt. Dette Forslag omhandler ganske vist flere Faculteter end netop det theologiske, nemlig baade det juridiske, det statsvidenskabelige og mulig ogsaa de andre Faculteter; men jeg tror dog, at en Vedholden ved denne Post vil være en Støtte for det. Det har ogsaa sin Betydning, at denne Post netop omhandler den theologiske Examen; thi det er som bekjendt den, der i Grunden foranledigede, at Spørgsmaalet om Examen-commissioner er blevet reist, hvad der er ganske naturligt; thi ingen Examen trænger i den Grad til Reform af den Art som netop den theologiske. Er der nogen Examen, hvorved det netop gjælder om ikke at fordybe sig i Smaaligheder og Detailler, og er der nogen Videnskab, hvorved det gjælder om et friere Syn, et selvstændigere Blik paa Livet, og at et virkeligt Eidsindhold kan faae Lov til at faae Plads, er det netop den theologiske Videnskab og altsaa ogsaa den Examen, som slutter sig dertil. Det er vor Overbeviisning, at der igjennem en Examen-commission vil være skeet et væsentligt Fremskridt for netop at støtte en Udvikling af en saadan friere Videnskabelighed, eller hvad man nu vil kalde det; thi naturligvis kan Ordet Videnskabelighed tages i en mere udvidet og i en mere indskrænket Forstand. Jeg skal derfor meget anbefale det høie Thing at støtte dette Forslag, saaledes at denne Post kan blive staaende paa Finantsloven. — Jeg kommer dernæst til Ændringsforslaget under Nr. 31 med det tilsvarende Underændringsforslag under Nr. 58, hvilke Forslag omhandle de to Collegier, som den ærede Ordfører allerede har berørt. Jeg har sluttet mig til det Mindretal, der ikke har fundet sig foranlediget til at gaae ind paa dette Forslag, og jeg skal nu kortelig sige Grunden dertil. Det er ikke første Gang, man er kommen med Anmodninger af denne Art, og de ere tidligere blevne bevilgede. I

1850—51 og i 1864—65 fremkom der saadanne Forslag om Tilskud til Collegierne, og de bleve delvis vedtagne, dog med en betydelig Indskrænkning, men dengang angik de Tilskud til ligefrem større Byggeforetagender, som skulde finde Sted, dels en heel ny Ombygning og dels en Hovedreparation; dertil bleve Pengene, som sagt, delvis bevilgede. Denne Gang komme Forslagene derimod i en ganske anden Skikkelse, som ganske vist maa bidrage til, at man bliver mere betænkelig overfor dem, idet nemlig en ikke uvæsentlig Deel af de Tilskud, som begjæres, faaer Charakteren af at være et kapitaliseret aarligt Tilskud, hvilket motiveres ved, at disse Collegier, ialfald det ene og tildeels ogsaa det andet, have Underbalance, saaledes at der tiltrænges en Capital, hvis Rente vil være istand til at dække denne Underbalance. Det nægtes ikke, at en Deel af de begjærte Tilskud tænkes anvendt til Reparationer, men hiint Hensyn vil allerede bevirkte, at man bliver noget mere betænkelig overfor disse Fordringer, og jeg skal forklare, hvorfor. Der er ikke Tale om, at Collegierne ikke kunne bestaae, thi det følger af sig selv, at naar de ikke kunne fortsætte deres Virksomhed i samme Udstrækning som hidtil, ville de blive nødsagede til at indskrænke den noget, og det er en Vej, som Collegierne allerede i en Række af Aar ere slaaede ind paa, idet deres Status tidligere var langt gunstigere. Der var en Tid, da de ikke kunde kaldes fattige Collegier, men de vare rige og istand til at yde Almunerne temmelig betydelige Begunstigelser. Det er imidlertid gaaet meget tilbage for dem, og den Vej, at slaae af paa de Besøftninger, de havde, er, som sagt, allerede blevne benyttet i længere Tid. Her bliver altsaa ikke Tale om, hvorvidt Collegierne kunne bestaae eller ikke, thi i og for sig ville de altid kunne bestaae som Friboliger, men det, hvorom der bliver Tale, er, hvorvidt de kunne bestaae efter Fundaternes Bestemmelser. Der er to Dilemmaer, som søges opnaaede, dels nemlig at yde de Almuner, som høre paa Collegierne, et yderligere Tilskud, og dels, som sagt, at opretholde Fundaternes Bestemmelser. Overfor det ene Hensyn forekommer det mig, at der er